

18. DERS

DİLLERDEKİ MÜJDE

﴿وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِن بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُم بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ﴾

“Hatırla ki, Meryem oğlu İsa: ‘Ey İsrailoğulları! Ben size gönderilmiş Allah’ın elçisiyim, benden önce gelen Tevrat’ı doğrulayıcı ve benden sonra gelecek Ahmed adında bir peygamberi de müjdeleyici olarak geldim.’ demişti. Fakat o, kendilerine açık deliller getirince: Bu apaçık bir büyüdür.’ dediler.”

(Saf Sûresi, 61/6)

Hira

- *Siyer Coğrafyası’nda, gelecek Son Peygamber’in ortaya çıkması bir sürpriz değil, beklenen bir durumdu. Neden?*
- *Peygamberimizin: “Ben atam İbrahim’in duası, kardeşim İsa’nın müjdesi, annem Âmine’nin ise rüyasıyım.” hadisi nasıl anlaşılmalıdır?*
- *Başka din mensuplarının kutsal kitaplarında Son Peygamber’e ait bilgilerin yer almasını nasıl değerlendirirsiniz.?*
- *Yahudilerin, “kendi öz çocuklarını tanıdıkları gibi, Son Peygamber’i de tanımaları” ama buna rağmen tasdik etmemeleri, nasıl anlaşılmalıdır?*
- *Hıristiyanların, Hz. İsa’nın dilinden onlarca ayet duymalarına rağmen, Son Peygamber’e karşı tavırları nasıl anlaşılmalıdır?*

Siyer Coğrafyası’nın tarihsel birikimini tam anlamı ile anlayabilmek için, bölgenin Nübüvvet öncesi peygamber algısını ve özellikle gelecek son elçiyi bekleme noktasındaki hallerini iyice anlamak gerekiyor. Şu hususu unutmamak lazım: Bölgede bir peygamberin ortaya çıkması sürpriz bir durum değil, beklenen ve insanlar tarafından gözlenen bir hadisedir. Mekke, Hz. Âdem’den itibaren onlarca peygambere yataklık etmiş, Hz. İbrahim ve Hz. İsmail’in hatıralarının tanığı olmuş, peygamberlere zemin olmanın ne demek olduğunun lezzetini tatmış ve o günden itibaren hep gelecek son nebinin zuhur edeceği zamanın özlemini çekmiştir. Hz. İsa’dan beridir susan vahyin dili, hakikat âşıklarını adeta kendine hasret

birakmiştir. Bu zor dönemlerde bir avuç insan fetret döneminin müminleri olarak kalmışlarsa da, insanlığın çoğu Allah'ın kendilerine gönderdiği dini tahrif etmiş, uydurdukları bazı düşüncelere din diye inanmaya başlamışlardı.

Fetret dönemindeki sapmalardan rahatsız olan hakikat sevdalıları, Allah dışında herhangi bir varlığa veya puta tapmamalarına rağmen, elde tahrif edilmemiş bir metin ve ilahî bir kelam olmadığı için Rablerine nasıl kulluk edeceklerine dair net bilgilere sahip değillerdi. Bunun için bu bir avuç hakikat aşığı her gün, her an gelecek son elçinin ve ona gönderilecek ilahi kelamın gelişini beklemeye koyulmuşlardı. Ancak, gelecek son elçinin ayak seslerini bekleyen sadece onlar değildi. Bütün bir insanlık O'nu (sas) bekliyor, yolunu gözlüyorlardı. Böyle olduğu için de bazen bir dua, bazen bir müjde, bazen de bir rüya, O'ndan bahisler açıyordu. Hani Efendimiz (sas) kendi geliş seyrini anlatırken şöyle diyordu ya: **“Ben atam İbrahim'in duası, kardeşim İsa'nın müjdesi, annem Âmine'nin ise rüyasıyım.”**¹ Nasıl ki, Allah Resulü (sas) geliş seyrini Hz. İbrahim'den başlatarak, Hz. İsa ile devam ettirmiş, sonra sözü annesi Âmine'ye getirmişse, hadiste geçen üç ifadeyi; *dua*, *müjde* ve *rüyayı*, sadece üç şahıs ile sınırlandırmamalıdır. Şuan elimizde bulunan tarihi rivayetler üzerinden bir değerlendirme yaparsak, beklenen son elçinin, birçoklarının duası, müjdesi ve rüyası olduğunu görüyoruz. O günlerde semaya kalkan her el; “hadi artık gel” diyor, ötelere bakan her göz, “nerede kaldın ey nebi” diye haykırıyor, görülen her rüya ondan bahisler açıyordu.

Biz o günün dünyasında beklenen son elçiden bahsedenleri ve O'na (sas) ait bazı hakikatlere değinenleri altı başlıkta toplayabiliriz. Bunlar:

YAHUDİLER VE HİRİSTİYANLAR

ZERDÜŞTLER

HİNDULAR

BUDİSTLER

KÂHİNLER VE ŞAİRLER

HANİFLER

Görüldüğü gibi o gün için var olan yaygın din mensupları, gelecek son nebinin haberlerini insanlara anlatıyor, O'na ait müjdeleri ve muştuları duyuruyorlardı. Peki, neden bunca farklı din ve düşünce mensubu böyle bir konuda ittifak etmiş ve her gelen O'nu müjdelemişti? Çünkü O, (sas) Kur'an'ın ifadesi ile **Hatemem-Nebiyin**'di;² yani peygamberlik ailesinin, nübüvvet silsilesinin son halkası idi. Binlerce senelik bir yürüyüşün son noktası idi. O (sas) son elçi olduğu için her gelen O'nu müjdeleyerek gitmişti. Her gelen *“Ben gidiyorum ki, benden daha hayırlısı gelsin”* diyordu. Hal böyle olunca tüm kutsal metinler ve bu metinlerden ilham alan zihinler, gelecek son elçinin zuhur etmesini müjdelemişlerdi. Bu müjdelemelerin nasıl olduğuna biraz değinelim.

¹ Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, c. 5, s. 262

² Ahzab Sûresi, 33/40

1. YAHUDİLER VE HİRİSTİYANLAR

O güne kadar birçok tahrif ve tebdile uğramasına rağmen mevcut Tevrat metinleri azımsanmayacak düzeyde gelecek son Nebi'nin ismi dahil, birçok sıfat ve özelliğinden detaylı bir şekilde anlatılmaktaydı. Zaten Kur'an, onların gönderilen elçiyi çok iyi tanıdıklarını söylemiyor muydu? Diyordu ki: **“Kendilerine kitap verdiklerimiz onu (yani gönderilen son elçiyi) öz oğullarını tanıdıkları gibi tanılar. Ama buna rağmen bile bile gerçeği gizlerler.”**³ Kur'an burada, “ya'lemune/biliyorlar” yerine, “ya'rifune /tanıyorlar” demesi bir hakikati beyan etmek içindir. Onlar gerçekten öz oğullarını tanıdıkları gibi hatta bundan daha da ötesi bir bilgi ile son elçinin özelliklerine dair birçok bilgiye vakıftılar. Özellikle Yahudilerin, gelecek son elçiyi nasıl tanıdıklarını önceleri Yahudi bir âlim iken, sonra Müslüman olan Abdullah b. Selam'ın şu sözleri göstermektedir. Bir gün Hz. Ömer ona bu ayeti sorar, der ki: *“Gerçekten siz (Yahudiler) öz oğullarınızı tanıdığınız gibi Peygamberimizi tanır mıydınız?”* Abdullah b Selam: *“Evet, ey Ömer! Tanırdık, hatta öz oğullarımızdan daha fazla tanırdık. Çünkü oğullarımızın bize ait olduklarını biz iddia etsek de, onu en iyi hanımlarımız bilir. Belki bizim sandığımız çocuklar bizden olmayabilir. Ama biz Peygamberimizin son Nebi olduğu hususunda o kadar net bilgilere sahiptik ki, bu konuda en ufak bir şüphe duymuyorduk.”* diyecektir. Hz. Ömer bu samimi ikrarları duyunca dayanamayacak, Abdullah b. Selam'ı alnından defaatle öpecekti.⁴ Abdullah b. Selam'ın nasıl Müslüman olduğunu anlatan rivayetlere baktığımız zaman da, zaten onun bir ön bilgi ile Resulullah'ın huzuruna çıktığını, aklında O'na sormak için üç soru belirlediğini ama Efendimiz'i (sas) görür görmez de hemen O'nu tanıdığını, aklında belirlediği soruları bile sormayıp; *“Bu yüz asla yalancı yüzü değil!”* diyerek, iman ettiğini görürüz.⁵

Bu hadiseye benzer bir rivayeti, ileride Peygamber evinin hanımı olacak Safiyye validemiz anlatır. Der ki: *“Peygamberimizin Medine'ye hicret ettiği günlerde babam Huyey ile amcam Ebû Yasir'in konuşmalarına şahit oldum. Amcam, babama soruyor: ‘Bu gerçekten O mu? (Yani son peygamber mi?)’ Babam: ‘Vallahi de O’ diyordu. Amcam: ‘İyi bakıp gözlemleyebildin mi? Gerçekten O'nu tanıdın mı?’ diye soruyor, babam ise: ‘Evet, O'nu tanıdım!’ diyordu. Amcam bu sefer: ‘Peki, onun hakkında ne düşünüyorsun?’ diye soruyor, babam: ‘Vallahi! Yaşadığım müddetçe O'na karşı olacağım!’ diyordu.”*⁶

Yahudilerin nasıl son elçinin yolunu gözlediklerine dair bir rivayeti de Peygamber Şairi Hassan b. Sabit şöyle aktarır: *“Ben Medine'de yedi, sekiz yaşlarında bir çocukken, bir sabah erken saatlerde, Yesrib kalelerinin üzerinden bir Yahudi'nin şöyle seslendiğini duydum: ‘Ey Yesrib Halkı! Vallahi bu gece beklenen Ahmed'in yıldızı doğdu. Bu gece son elçinin doğumu gerçekleşti.’”*⁷

³ Bakara Sûresi, 2/146

⁴ Kurtubî, *el-Câmiu li-Ahkâmî'l-Kur'ân*, c. 2, s. 387

⁵ İbn Hişam, *Sîre*, c. 2, s. 164

⁶ İbn Hişam, *Sîre*, c. 3, s. 52

⁷ İbn Hişam, *Sîre*, c. 2, s. 421

Yahudi âlimlerinden biri olan Zeyd b. San'a, bir gün beklenen son elçiye dair ellerindeki metinlerde şöyle bir ayet olduğunu söylemişti: “*Onun hilmi, cehline galebe çalmıştır. Cahillerin şiddeti ancak onun hilmini artırır!*” Bu ayetin, Efendimiz’deki tecellisini görünce de hemen iman etmişti.⁸

Sadece birkaç örnek olsun diye verdiğimiz bu rivayetleri çoğaltmak mümkündür. Onların bu bilgilerinin kaynağı ellerindeki kitapları olan Tevrat’tı. Bu metinlerin bazılarında açıkça gelecek son peygamberin adının Muhammed olduğu da yazılıydı. Ancak Efendimiz’in ismi, sözkonusu kitaplarda İbranice veya Süryanice karşılığı olan *Müşeffa*, *Münhemenna* veya *Himyata* olarak geçmektedir. Bu isimlerin hepsinin anlamı *Muhammed* ismi ile aynıydı. Hepsii *hamd* kökünden gelen kelimelerdi.⁹

Yahudilerin *Muhammed* ismini bildiklerini ve bu ismin son elçinin adı olduğuna dair bilgileri, çocuklarına bu ismi vermelerinden de anlaşılmaktadır. Yahudilerden bu bilgiyi öğrenen bazı Araplar da çocuklarına Muhammed ismini veriyorlardı. İbn Habib, Allah Resulü’nün gelişine yakın Araplar arasında yedi kişinin Muhammed ismini taşıdığını belirtmektedirler.¹⁰ Bu isim her ne kadar Mekke’de ilk kez Efendimiz’e isim olarak verilmişse de, Peygamberimizin doğumu sırasında, Hicaz’da üç kişinin bu ismi taşıdığını görmekteyiz. *Muhammed b. Süleyman*, *Muhammed b. Uhayha* ve *Muhammed b. Harman*.

Bölgede Muhammed isminin ne düzeyde bilindiğini ve nasıl dilden dile dolaştığına dair önemli bir rivayette şudur: Efendimiz’in gelişinden yıllar önce Arap kabileleri ile İran arasında şiddetli bir savaş olmuştu. Tarihe *Zû Kâr* savaşı (M. 610 ?)¹¹ diye geçen bu savaşta, Arap kabilelerinin öteden beri kullandıkları parolaları: ‘*Ya Muhammed*’ idi.”¹²

Onların zihin dünyasına bu bilgileri telkin eden Tevrat metinleri, gelecek son elçinin zuhur edeceği yerin bilgilerini de veriyordu. Diyordu ki: “***Hak teala, Tur-u Sina’dan ikbal edip bize sairden tulu etti ve Faran (Paran) dağlarında zahir oldu.***”¹³ Bu ayet her ne kadar Yahudilerce farklı tevellere tabi tutulsa da üç peygambere ait, üç mekânın haberi çok net bir şekilde ortada durmaktadır. *Tur-u sina*: Sina dağı, Hz.Musa’nın (as) Allah’ın mesajlarını gördüğü ve ilahi vahye muhatap olduğu yerdir. *Sair*: Tevrat’ın lisanında Filistin’dir ve Sair’den tulu edecek olan, etmiş olan ise Hz. İsa’dır. *Faran Dağları*: Bu ise Mekke ve çevresidir. Kitab-ı Mukaddes’te, Hz. İbrahim’in oğlu İsmail’i *Faran* dağlarına götürdüğü bilgisi yer almakta; bu da tarihin açıkça beyan ettiği gibi Mekke’dir.¹⁴ Bundan dolayı o dönemde yaşayan Yahudi alimleri şunu söylüyorlardı: “*Son elçi Harem’de (Mekke’de) zuhur edecek, ama orada barınamayacak; hurması ve ağacı bol olan bir beldeye hicret etmek*

⁸ İbn Hacer, *el-İsabe*, c. 1, s. 566; Hâkim, *el-Müstedrek*, c. 3, s. 604

⁹ Davud, Abdulahad, *Tevrat ve İncil’e Göre Hz. Muhammed*, s. 269-288

¹⁰ İbn Habib, *el-Muhabbar*, s. 130

¹¹ Bu savaş hakkında daha fazla bilgi için bkz: Balcı, İsrail; *Zû Kâr Savaşı ve Arap-Sâsânî İlişkilerindeki Önemi*. http://dergi.ilahiyat.omu.edu.tr/Makaleler/659972711_20082703036.pdf

¹² İbn Habib, *el-Muhabbar*, s. 130; Ya’kubî, *Tarih*, c. 2, s. 47

¹³ Tesniye, bab:33, ayet: 2

¹⁴ Yaradılış, bab:21, ayet: 20, 21

zorunda kalacaktır.”¹⁵ Orasının Medine olduğu da bilinen bir hakikatti. Yahudiler, bunu bildikleri için Yesrib’e gelip yerleşmiş ve son elçiyi hicret yurdunda beklemeye başlamışlardı. Onlar, Arapları sürekli olarak gelecek son elçi ile tehdit ediyor, yakında onun geleceğini, onunla birlikte tüm düşmanlarını ezip yok edeceklerini söylüyorlardı.¹⁶

Bu meseleye Hıristiyanların dünyasından da baktığımızda farklı bir manzarayla karşılaşmıyoruz. Hıristiyan düşüncesinde müjde (incil) kelimesi önemli bir dinsel kavram ifade etmektedir. Her ne kadar Hıristiyan dünyası müjde kelimesini sadece İncil’in bir vafına indirgemiş olsalar da, biz o müjde ile ayrıca neyin kastedildiğini gerek Kur’an’dan, gerek tahrif edilmiş olmasına rağmen onların kendi metinlerinin üzerinden görmekteyiz. Zaten Efendimiz (sas) **“Ben kardeşim İsa’nın müjdesiyim”**¹⁷ diyordu değil mi? Kur’an bu konuda şunu söylüyordu: **“Hatırla ki, Meryem oğlu İsa: ‘Ey İsrailoğulları! Ben size Allah’ın elçisiyim, benden önce gelen Tevrat’ı doğrulayıcı ve benden sonra gelecek Ahmed adında bir peygamberi de müjdeleyici olarak geldim.” demişti. Fakat o, kendilerine açık deliller getirince: ‘Bu apaçık bir büyüdür.’ dediler.”**¹⁸

Peki, bu bilgi Kitab-ı Mukaddes’te nasıl geçmektedir: **“İsa diyor ki: Eğer siz beni seviyorsanız benim tavsiyelerimi ezberleyiniz ve ben Pederden ebediyen beraberinizde sabit kalacak diğer bir Paraklit (Faraklit) vermesini dileyeyim.”**¹⁹ Ayette geçen *Faraklit*, “Allah’a çok hamd eden, öven ve övülen” yani “Ahmed” anlamındadır. Bu kelimenin etimolojisi ile ilgili araştırmalarda kelimenin Arap dilindeki karşılığının Hammad ve Hamid anlamlarına geldiği görülmektedir.²⁰ Başka bir ayette Hz. İsa’nın dilinden şunlar aktarılır: **“Mesih şöyle dedi: Artık ben sizinle söyleşemem. Çünkü âlemin reisi geliyor. Bende asla onun nesnesi yoktur.”**²¹ Burada âlemin reisi diye müjdelenen, Son Peygamber Efendimiz’dir.

İncil metinlerinde geçen son Nebi’ye ait bilgiler,²² Hıristiyan rahiplerinin dillerinde de bir müjdeye ve büyük bir umuda dönüşmüştü. Nasıl ki, Yahudiler gözlerini Mekke ve

¹⁵ İbn Hişam, *Sîre*, c. 1, s. 55, 56

¹⁶ İbn Hişam, *Sîre*, c. 2, s. 286

¹⁷ Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, c. 5, s. 262

¹⁸ Saf Sûresi, 61/6

¹⁹ Yuhanna, bab:15, ayet:14

²⁰ Bu konuda Abdulahad Davud şöyle demektedir: “Paraklit kelimesi ‘Periqlitos’ kelimesinin bozulmuş şeklidir. ‘Periqlitos’ gerek etimolojik, gerekse lugat anlamı itibarıyla ‘şanı yüce, övülmeye layık olan’ demektir. Bu hususla ilgili şahidim Alexandre’nin “Dictionnaire Grec Français” isimli eseri olup kelimeyi şöyle açıklar: Bu birleşik isim ‘Peri’ ön eki ile övmek kökünden türeyen ‘kleotis’ kelimesinden mürekkeptir. Bu kelime Arapça’da en meşhur, en çok öven, şanı en yüce olan ‘Ahmed’ kelimesinin tam karşılığıdır. Burada halledilmesi gereken tek mesele Hz. İsa tarafından kullanılan bu ismin Arami dilindeki aslını bulmaktır.” Davud, Abdulahad; *Tevrat ve İncil’e Göre Hz. Muhammed*, s. 276

²¹ Yuhanna, bab: 14, ayet: 30

²² Faraklit ile alakalı ayetler çoktur. Onlardan bazıları şunlardır:

Hz. İsa dedi: *“Benim adımla Rabbin göndereceği Faraklit size her şeyi öğretecek ve size söylediğim her şeyi hatırlanıza getirecektir.”* (Yuhanna, bab:14, ayet: 26)

Hz. İsa dedi: *“Faraklit geldiği zaman iman edesiniz diye, gelmeden önce size şimdi söyledim.”*(Yuhanna, bab:14, ayet: 29)

Hz. İsa dedi: *“Rab’den size göndereceğim Faraklit geldiği zaman, O benim hakkımda tanıklık edecektir...”* (Yuhanna, bab:15, ayet:26)

Hz. İsa dedi: *“Ama size gerçeği söylüyorum, benim gitmem sizin için yararlıdır. Çünkü gitmezsem, Faraklit gelmez... Ama gidersem onu size gönderirim.”* (Yuhanna, bab:16, ayet: 7)

çevresine dikmişlerdiyse, Hıristiyan din adamlarında da farklı bir durum söz konusu değildi. Efendimiz'i (sas) gençlik dönemlerinde gören Rahip Bahira²³ ile Rahip Nastura'nın²⁴ sözleri hatırlandığında bu daha iyi anlaşılacaktır. Yine Selman-ı Fârisî'nin hakikat arayışındaki yolcuları ve bu yolculuklar sırasında karşılaştığı din adamlarının sözleri bu meselenin anlaşılmasına katkı sağlamaktadır.²⁵

Kur'ân'da Hz. Davud'a (as) verildiği belirtilen Zebur'un Kitab-ı Mukaddes'te *Mezmurlar* olarak adlandırılan bölümüne baktığımızda, meselede farklı bir durum görmeyiz. Hükümdar Peygamberin dili ile kitaba giren ve şimdi bile okunduğunda kalplere farklı bir hava estiren o güzel dua, tamamen beklenen elçinin gelmesi için bir yakarıştır. Hz. Davud, "kral" diye isimlendirdiği son elçinin gelmesi için şöyle dua etmektedir: "Ey Tanrı, adaletini Kral'a, doğruluğunu Kral oğluna armağan et. Senin halkını doğrulukla, mazlum kullarını adilce yargılasın! Dağlar, tepeler, halka adilce selamet getirsin! Mazlumlara hakkını versin! Yoksulların çocuklarını kurtarsın, Zalimleri ise ezsin! Güneş ve ay durdukça, Kral kuşaklar boyunca yaşasın. Yeni biçilmiş çayra düşen yağmur gibi! Toprağı sulayan bereketli yağmurlar gibi olsun! Onun günlerinde doğruluk serpilip gelişsin! Ay ışıdığı sürece esenlik artsın! Egemenlik sürsün denizden denize, Fırat'tan yeryüzünün ucuna dek! Çöl kabileleri diz çöksün önünde! Düşmanları toz kaplasın. Tarşîş'in ve kıyı ülkelerinin kralları Ona haraç getirsin. Saba ve Seva kralları armağanlar sunsun! Bütün krallar önünde yere kapansın! Bütün milletler ona kulluk etsin! Çünkü yardım isteyen yoksulu, dayanağı olmayan düşkünü o kurtarır. Yoksula, düşküne acır, düşkünlerin canını kurtarır. Baskıdan, zorbalıktan özgür kılar onları, çünkü onun gözünde onların kanı değerlidir. Yaşasın Kral! Ona Saba altını versinler! Durmadan dua etsinler onun için! Gün boyu onu övsünler! Ülkede bol buğday olsun! Dağ başlarında dalgalansın! Başakları Lübnan gibi verimli olsun! Kent halkı ot gibi serpilip çoğalsın! Kralın adı sonsuza dek yaşasın! Güneş durdukça adı var olsun! Onun aracılığıyla insanlar kutsansın! Bütün milletler: "Ne mutlu ona" desin! Rab Tanrı'ya, İsrail'in Tanrısı'na övgüler olsun! Harikalar yaratan yalnız O'dur. Yüce adına sonsuza dek övgüler olsun! Bütün yeryüzü O'nun yüceliğiyle dolsun!"²⁶

2. ZERDÜŞTLER

Özellikle eski İran/Pers İmparatorluğu'nun miladi 6. ve 7. yüzyıllarda resmi dini olan Zerdüştlük ya da bilinen adı ile Mecusilik (Mezdekîlik) ateşe kutsiyet atfeden bir yapıya sahipti. Muhtemelen Allah'ın gönderdiği bir Peygamber olan Zerdüş, kavmine vahyin mesajlarını diğer peygamberler gibi iletmişti, ancak o da zamanla tahrifatlara uğramıştı. Günümüzde Zerdüş'te izafe edilen bazı kutsal metinlere sahibiz. *Vesta* ve *Zend Avesta* diye

Hz. İsa dedi: "...Ama Faraklit gelince sizi tüm gerçeğe yöneltecektir. Çünkü kendiliğinden konuşmayacaktır. Ne iştirise onu söyleyecek ve gelecek şeyleri size bildirecektir." (Yuhanna, bab:16, ayet:13)

Hz. İsa dedi; "...O Faraklit beni yüceltecek, çünkü benimkinden alacak ve size bildirecek." (Yuhanna, bab:16, ayet:14)

²³ İbn Sa'd, *Tabakat*, c. 1, s. 153-155; Taberi, *Tarih*, c. 2, s. 195

²⁴ İbn Sa'd, *Tabakat*, c. 1, s. 156; Ebû Nuaym, *Delâil*, c. 1, s. 175

²⁵ Ahmed b. Hanbel, *el-Müsne'd*, c. 5, s. 441; İbn Esir, *Üsdü'l-Ğabe*, c.2, s. 511, 512

²⁶ Mezmurlar, Bab:72, ayet:1-20

bilinen bu kutsal metinlerin satır aralarında biz yine o son elçiye dair müjdeleri okumaktayız.²⁷

Kutsal kitaplarının *Desatir* babının 14 numaralı ayetinde şu ifadeler geçmektedir: *“İranlıların ahlak seviyesi düştüğünde, Arabistan’da bir nur doğacaktır. Takipçileri onun tahtını, dinini ve her şeyini yükseltecektir. Bir bina inşa edilmişti (Kâbe’ye işaret ediyor) ve onun içinde, ortadan kaldırılacak pek çok putlar bulunmaktaydı. Halk, yüzünü ona doğru dönüp ibadet edecektir. Takipçileri, İran, Taus ve Belh şehirlerini alacak ve İran’ın pek çok akıllı adamı, onun takipçilerine katılacaktır.”*²⁸

3. HİNDULAR

Çok eski ve farklı bir medeniyetin sahibi olan Hindularda ve onların kutsal metinlerinde de son elçiye dair müjdelerin varlığı bizleri şaşırtmıyor. Eğer çıkış itibari ile bir hakikate dayanıyorsa, yüzyılların tahrifleri, tevilleri bu hakikatin az da olsa bir miktarını silemeyecek, o hali ile bile son elçiye dair bazı haberleri müjdeleyecektir. Hinduların kutsal metinleri dört temel kısımda toplanmıştır. *Vedalar, Upanişadlar, Puranalar* ve *Kutsal Brahmânalar*... Bu dört kısma ait kitaplar koca koca külliyatlar halindedir. Çoğu kehanetlere dayanan bu bilgilerin bazıları insanı şaşırtacak düzeydedir. Çünkü bu kehanetler açıkça Efendimiz’in adını zikretmektedir. İşte o kehanetlerden bir tanesi: *“Melekha’lı (yani yabancı bir memlekete ait olan ve yabancı bir dil konuşan) bir ruhsal öğretici, kendi yoldaşları ile birlikte zuhur edecek. Adı Muhammed olacak. Bütün günahlardan arandıktan sonra sen ona en samimi sadakatini ve bütün saygını sun...”*²⁹

4. BUDİSTLER

Buda’nın öğretileri ile oluşan bu dini metinlerde de, onlarca farklı kelime ve nitelendirmelerle son elçiye dair mesajlar bulunduğu gibi, birebir Kur’an’ın bazı ayetleri ile örtüşen mesajlara da rastlamak mümkündür. Demek ki, Uzakdoğu’da da değişen bir şey yok, onlarda beklenen müjdenin şarkılarına katılmış, onlarda aynı koroda yerlerini almışlardı. Nasıl olduğunu şu alıntı üzerinden görelim: *“Ananda, mukaddes kişiye şöyle dedi: ‘Sen gittiğin zaman bize kim öğretecek?’ Ve mukaddes kişi cevapladı: ‘Ben yeryüzüne gelen ilk Buda değilim, son da olmayacağım. Zaman içinde dünyaya bir Buda daha gelecek, bu kişi kutsal tam anlamıyla aydınlatılmış ve davranışları hikmet dolu bir kişidir, hayırlıdır, kâinatı bilir, eşi olmayan bir önderdir, melekelerin ve ölümlülerin efendisidir. Size, benim de öğrettiğim ebedi hakikati açıklayacaktır. Dinini, amacını bildirecektir. Benim şimdi ilan ettiğim şekilde en mükemmel ve saf dini bir hayatı ilan edecektir. Onun şakirtlerinin sayısı binlerce olacaktır, oysa benim ki yüzlercedir. Ananda sordu: ‘Onu nasıl bileceğiz?’ Mukaddes kişi cevapladı: ‘ O maitreya³⁰ olarak bilinecektir.’”*³¹

²⁷ Hamidullah, Muhammed, *Kur’an-ı Kerim Tarihi*, s. 41

²⁸ A. H. Vidyarthi, *Doğu Kutsal Metinlerinde Hz. Muhammed*, s. ???

²⁹ Şimşek, Osman; *Hindu Kutsal Metinlerinde Hz. Muhammed*. bkz: <http://www.yeniumit.com.tr/konular/detay/hindu-kutsal-metinlerinde-hz-muhammed-s-a-v>

³⁰ Metinde geçen “Metteya ve Maitreya” rahmet demektir. Bkz: A. H. Vidyarthi-U, Ali; *Doğu Kutsal Metinleri*, s. 102

³¹ A. H. Vidyarthi-U, Ali; *Doğu Kutsal Metinleri*, s. 91, 92

5. KÂHİNLER VE ŞAİRLER

Özellikle Arap yarımadasında yaşayan bazı kâhinlerin kehanetlerine ve şairlerin ise şiirlerine konu olan en büyük mesele gelecek son elçi idi. Bugünün dünyasında medyanın işlevini gören bu kahinler söylemleri, şairler de şiirleriyle gelecek nebiden haberler vermek suretiyle gündem oluşturuyorlardı. Birçok tarih ve edebiyat kitabı o dönemde yaşayan kâhinlerin kehanetlerini ve şairlerin şiirlerini bize aktarırlar. Mesela; Sevad b. Karib ed-Devsî, Hunâfir, Cizl b. Cizl el-Kindî, İbn Halasat ed-Devsî, Fatıma bint Numan ve iki kardeş olan Şikk ve Satih, o günlerin en önemli kâhinleriydiler. Bu kâhinlerden kimi semanın kulak hırsızlığını yapan cinlerden haberler alıyorlardı, kimileri bazı kutsal metinlerden ilham alarak çeşitli öngörülerde bulunuyorlardı. Ama Allah Resulü'nün gelişine yakın bir zamanda bu kâhinler susmak zorunda kalmıştı. Kâhinlerin haber alma kaynaklarının kapanması büyük bir olayın habercisiydi. Onlar artık yıllar yılı müjdelerini verdikleri son elçinin nefesini enselerinde hissetmeye başlamışlardı.

6. HANİFLER

Hanifler, kendilerini bölgenin şirk inancından soyutlayıp, İbrahimî dine nispet eden, fetret döneminin müminleriydi. Onlar da son elçinin yolunu gözlüyorlardı. Mesela onlardan biri Efendimiz'in (sas) yedinci göbekten dedesi *Ka'b b. Lüey*'di.³² Ka'b b. Lüey, Kureyşlileri Cuma günleri Kâbe'nin avlusunda toplar, gelecek son Nebi'den bahisler açar, yaşlı gözlerle ötelere bakarak; "*Acaba ben ona yetişebilecek miyim?*" diye özlem ve hasretini dile getirirdi.³³

O Haniflerden biriydi *İbn Heyyeban*... Şam'da başlayan hakikat arayışını Yahudilikte bulduğunu zannederek, içindeki yangını dindirmek adına Yesrib'e gelen o yiğit insan, bir müddet Medine'de kalınca: "*Hayır bu son elçinin getireceği din olamaz*" diyerek, onlardan yüz çevirip, kendi halinde yaşamaya çalışırken, her seferinde: "*Gölgesi başımda gezen sultan nerde kaldın*" diye, son elçinin yolunu gözlerdi. O bir gün Benî Kurayza mahallesinde Yahudileri toplamış onlara son elçiden bahisler açmış ve demişti ki: "*Ey Yahudi Topluluğu! Tüm işaretler belirmiştir, O'nun gelişi an meselesidir. Sakın ha O geldiği zaman O'na karşı gelmeyin! Eğer O'na karşı gelerseniz Allah O'nun eliyle sizi alçaltır, hepinizi O'na esir eder.*"³⁴ Bu söz yıllar yılı Benî Kurayza Yahudileri arasında yankılanıp, duracaktı. Ne zaman ki Hicretin 5. yılında Efendimiz, yaptıkları ihanet neticesinde onları esir aldı o zaman: "*Keşke İbn Heyyeban'ı dinleseydik!*" deyip, pişmanlıklarını dile getireceklerdi.³⁵

O Haniflerden biriydi panayırların yaşlı hatibi *Kuss b. Sâide*... Yaşı yüzün üzerinde olan bu bilge insan, *Ukaz* panayırında var gücü ile beklenen sultanlar sultanın müjdesini vermekte, insanlara O'ndan bahsetmektedir. Bir gün yine o panayırdaki şiirler okurken Efendimiz de oradadır. Allah Resulü o günlerde yirmi yaşlarında bir delikanlıdır. Şiirdeki tevhidi mesaj

³² Hakkında daha fazla bilgi için bkz: Yıldırım, Muhammed Emin, *Hz. Peygamber'in (sas) Albümü*, s. 35

³³ ed-Dımaşkı, *Subul el-Hudâ ve'r-reşâd fî sireti Hayri'l-İbâd*, c.1, s. 221

³⁴ İbn Hişam, *Sîre*, c. 3, s. 206

³⁵ Vakıdî, *Kitabü'l-Meğazî*, c. 2, s. 503

Efendimiz’i o kadar etkilemiştir ki, o şiirin birkaç satırını ezberlemiş, yıllar sonra Kuss b. Sâide’nin kabilesinden birilerini görünce: **“Dedeniz şöyle bir şiir okumuştunuz!”** deyip, o satırları terennüm etmiş ve içlerinde o şiirin devamını bilen var mı diye sormuş, kimselerden ses çıkmayınca, Hz. Ebû Bekir, ayağa kalkmış: **“Ben biliyorum, Ya Resulullah! O gün ben de oradaydım!”** demiş ve şiiri başından sonuna okumuştunuz.³⁶

Kuss b. Sâide’nin şiiri şöyleydi:³⁷

“Ey insanlar! Geliniz, dinleyiniz, belleyiniz! İbret alınız!

Yaşayan ölür, ölen fena bulur! Olacak neyse olur.

Yağmur yağar, otlar biter; çocuklar doğar, annelerinin ve babalarının yerini alır.

Derken, hepsi ölüp gider! Hadiselerin ardı arkası kesilmez; hepsi birbirini kovalar.

Kulak tutunuz, dikkat kesiliniz; gökte haber, yerde ibret alınacak şeyler var.

Yeryüzü bir büyük divan, gökyüzü yüksek bir tavan.

Yıldızlar yürür, denizler durur. Gelen kalmaz, giden gelmez.

Acaba vardıkları yerden hoşnut olup da mı kalıyorlar?

Yoksa, orada kalıp da uykuya mı dalıyorlar?

Yemin ederim, yemin ederim ki Allah’ın indinde bir din vardır ki şimdi içinde bulunduğunuz dinden daha sevgilidir!

Ve Allah’ın gelecek bir peygamberi vardır ki gelmesi pek yakındır.

Gölgesi başınızın üstüne geldi! Ne mutlu o kimseye ki ona iman eder; o da kendisine hidayet eyleye!

Yazıklar olsun, ona isyan ve muhalefet edecek bedbahta! Yazıklar olsun, ömürleri gafletle geçen ümmetlere!

“Ey insanlar! Hani ya babalar, dedeler, atalar? Nerede soy sop?

Hani o süslü saraylar ve mermer binalar yükselten Âd ve Semûd kavimleri?

Hani ya, dünya varlığından gururlanıp da kavmine, ‘Ben sizin en büyük Rabbiniz değil miyim?’ diyen Firavun’la Nemrud?

Onlar, zenginlikçe, kuvvet ve kudretçe sizden çok daha üstün idiler.

Ne oldular? Bu yer, onları değirmeninde öğüttü, toz etti, dağıttı.

Kemikleri bile çürüyüp dağıldı. Evleri yıkılıp ıssız kaldı. Yerlerini yurtlarını şimdi köpekler şenlendiriyor.

³⁶ İbn Kesîr, *el-Bidâye*, c. 2, s. 241

³⁷ Bu şiir şu kaynaklarda geçmektedir: Beyhâkî, *Kitâbü’z-Zühûd*, c. 2, s. 264; İbni Kesîr, *el-Bidâye*, c. 2, s. 234-235

Sakin, onlar gibi gaflete düşmeyin, onların yolundan gitmeyin! Her şey fanidir; bâkî olan, ancak Allah'tır.

Ki O, birdir, şeriki ve nâziri yoktur! İbâdet edilecek, ancak O'dur. Doğmamış ve doğurmamıştır!

Evvel gelip geçenlerde, bize ibret alacak şey çoktur! Ölüm bir ırmaktır.

Girecek yerleri çok, ama çıkacak yeri yoktur! Büyük küçük hep göçüp gidiyor!

Giden geri gelmiyor! Kat'î bildim ki herkese olan, size ve bana da olacaktır."³⁸

O Haniflerden biriydi Hz. Ömer'in amcası, Aşere-i Mübeşşere'den Said b. Zeyd'in babası *Zeyd b. Amr b. Nüfeyl*...³⁹ Onlardan biriydi *Varaka b. Nevfel*⁴⁰ ve daha niceleri... Onlar da ne zaman bir peygamberden söz açsalar, sözü son elçinin üzerine getirir ve ona ait hususiyetleri dillendirirlerdi.

İşte başta Siyer Coğrafyası olmak üzere, birçok yerde daha Efendimiz (sas) gelmeden, O'ndan bahisler açılmış, kelimeler, şiirler hatta kehanetler O'nu anlatmış, parmaklar da hep O'nu işaret etmişti. Hz. Şuayb konuşunca, *Müşeffah* demiş, Benî İsaîl'in diğer peygamberleri konuşunca, *Münhemanna*, *Hımyata* ve *Ahyed* demiş, Zebûr konuşunca, *Muhtar*, *Mukimu's-Sünne* demiş, Suhuf-u İbrahim konuşunca, *Mazmaz* demiş, İncil konuşunca, *Sahibü'l Kadibi ve'l Hirave*, *Sahibu'l-Tac*, *Faraklit*, *Parakletos* demiş, kim hangi kelimeyi derse desin, işin neticesinde Muhammed Mustafa (sas) demiş olmuş... Salât ve selam her türlü ihtiram O'nun (sas) üzerine olsun. (âmin)

DÂRÜ'L-ERKÂM

- ✓ *Abdullah b. Selam'ın Müslüman olmasına vesile olan olaylar nelerdi?*
- ✓ *Tevrat'ta geçen: "Onun hilmi, cehline galebe çalmıştır. Cahillerin şiddeti ancak onun hilmini artırır!" ayetinin, Efendimiz'deki tezahürleri hakkında neler söylenebilir?*
- ✓ *Siyer Coğrafyası'nda, kâhinlerin ve şairlerin konumları ve beklenen elçiden bahisler açmaları nasıl değerlendirilmelidir?*
- ✓ *Gelecek Son Peygamber'in ayak seslerini bu kadar haber veren kaynaklar olmasına rağmen, Mekke neden içlerinden çıkan peygamberi kabul etmede ciddi bir şekilde zorlanmışlardır?*
- ✓ *Hz. Peygamber'e yetişme hasreti ile yananlar, O'na yetişip de iman etmedikleri için yananlar; bu iki zümre hakkında neler söylenebilir?*

³⁸ Bu tercüme Ahmet Cevdet Paşa'nındır. Bkz: Ahmed Cevdet Paşa, *Kıyas-ı Enbiya*, c.1, s. 65

³⁹ İbn Hişam, *Sîre*, c. 1, s. 158, 159; İbn Habîb, *el-Muhabbar*, s. 171, 172

⁴⁰ İbn Hişam, *Sîre*, c. 1, s. 203; İbn Kesir, *el-Bidaye*, c. 2, s. 296

SUFFA

- ✚ SİYER COĞRAFYASI'NDAKİ İNSANLARIN, GELECEK SON ELÇİYİ BEKLEME NOKTASINDAKİ HALLERİNİ İYİCE ANLA Kİ, PEYGAMBERLİĞİN NASIL BİR ZEMİNDE ORTAYA ÇIKTIĞINI KAVRAYABİLESİN. .
- ✚ BİLGİNİN TEK BAŞINA KURTULUŞ VESİLESİ OLAMAYACAĞINI İYİCE ANLA Kİ, İMAN ETMENİN DEĞERİNİ TAKDİR EDEBİLESİN.
- ✚ YAHUDİLERİN HASET VE ASABİYET HASTALIKLARINI İYİCE ANLA Kİ, BİLE BİLE HAKİKATE SAVAŞ AÇMANIN NE DEMEK OLDUĞUNU ÖĞRENEBİLESİN.
- ✚ HİRİSTİYANLARIN SEVGİYE YÜKLEDİKLERİ ANLAMI İYİCE ANLA Kİ, ALLAH'A RAĞMEN BİR SEVGİ HASTALIĞINA YAKALANMADAN, DENGE ÜZERE YÜRÜYEBİLESİN.
- ✚ PEYGAMBERE HASRET SİNELERİN SÖZLERİNİ İYİCE ANLA Kİ, O'NA KAVUŞUP, TASDİK ETMENİN NE KADAR BÜYÜK BİR SAADET OLDUĞUNUN FARKINA VARABİLESİN.